

כ"ו שבט ה'תשע"ו 5.2.16

מגזין מס' 366

שבת פרשת משפטים/מברכים חודש אדר א'
קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב

החייב כסנא

מתן אדם ירחיב לפניו

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב קלב

הבעל שם טוב הקדוש חידש דבר בסיסי ומאוד חשוב - הוא אמר: הקב"ה רוצה את הלב. כמו שחכמינו ז"ל אומרים: "רחמנא ליבא בעי", כלומר, הקב"ה רוצה את הכנות שלי, לאו דוקא יהודי של ידיעות, למדנות ופלפול... משום שזה בנוי על 'אורות' וחוויות... והכי חשוב - זה נתון לשינויים, כי שכל זה דבר שמשתנה...

אם כך, מה הכוונה ב'כנות'? כשאדם נותן את המיטב שלו - 'מתן אדם' - כשאדם נותן את ה'אדם' שבו (אותיות 'מאד'), זה 'מרחיב' לפניו... את הכל, כמו שאומר הפסוק: "מתן אדם ירחיב לפניו", מרחיב את פנימיותו, את המרחב העצמי שלו, את תחושת ה'מותר להיות', בפשיטות, שזה בעצם הדבר הכי קשה.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע אחד בלבד מידי יום חמישי בשעה 21:15 בדיוק! במושב חמד שבמרכז הארץ, על הכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה. השיעור גם משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:30, תפילת ערבית בשעה 21:00) במושב חמד, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת מברכים חודש אדר א'

בשבת שלפני ראש חודש, מודיעים בבית הכנסת ברוב עם אודות היום, השעה והרגע המדויק בו חל מולד הלבנה ובאיזה יום יחול ראש החודש. בשבת זו, פרשת 'משפטים', מכריזים: המולד יהיה ביום שני, שעה 8 בבוקר, 47 דקות ו-14 חלקים. ראש חודש אדר ביום השלישי וביום הרביעי הבא עלינו לטובה. לאחר מכן, בעומדו עם ספר התורה בידיו, מברך שליח הציבור את נוסח ברכת החודש, ומיחל עם הציבור כולו שהחודש הבא עלינו לטובה יהיה מבורך בגשמיות וברוחניות.

כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שישתדלו לומר את

כל התהילים בשבת מברכים?"

מתברכים כל הימים

כידוע, מן השבת, יום המנוחה וההתעלות, מתברכים כל ימות השבוע - הן הימים שלפניה והן אלה שלאחריה. הימים שקודם השבת הינם ימי הכנה לשבת, ועל הימים שלאחריה נמשכת השראתה. אמנם בשבת זו, בה מברכים החודש, נוספת מעלה יתירה - ממנה מתברך ראש החודש (הכולל את כל ימות החודש הבאים עלינו לטובה), על מועדיו והימים המיוחדים שבו.

בשבת זו, לאחר תפילת שחרית נוהגים להתוועד, שבת אחים גם יחד, כדי להכין ולעורר עצמנו להכנס לימי החודש הבא בשמחה ובטוב לבב מתוך הוספה בעניני נר מצוה ותורה אור.

אמירת תהילים בציבור

בשבת זו, השכם בבוקר, מתקבצים בבית הכנסת לאמירת כל ספר תהילים בציבור. אחרי אמירת התהילים יאמר 'קדיש יתום' מי שהוריו אינם בין החיים. ואם יש אזכרה או אבל ('חיוב') - יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה ה'יהי רצון' המיוחד שאחרי כל ספר וספר. אחרי כן נוהגים ללמוד מאמר חסידות שיהיה מובן לכל, ולאחר הלימוד מתפללים תפילת שחרית.

אודות אמירת תהילים בציבור בשבת מברכים אמר אדמו"ר הרי"צ: "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהיה".

והוסיף על כך הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו: "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש..."

ליזרו חי כס יום חמישי הלעה 21:30 באתר וביוטוב

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפש

YouTube f

תניא
חודעות
עמית
ביהדות

ענינה של שנה מעוברת בכלל וענינו של אדר א' בפרט

שנה מעוברת

ביום השלישי וביום הרביעי הבא עלינו לטובה חל ראש חודש אדר א'. חודש זה מתווסף לשנים עשר החודשים האחרים, והופך את השנה לשנה 'מעוברת' – שנה בת שלושה עשר חודשים. שמו ההלכתי של אדר א' הוא 'חודש העיבור', כלומר החודש שהופך את השנה לשנה מעוברת.

הוספת חודש העיבור מטרתה דחיית חודש ניסן, כדי לוודא שחג הפסח יתקיים כציווי התורה תמיד באביב – מועד יציאתנו מארץ מצרים. ישנו הפרש של כאחד עשר יום בין שניים עשר חודשי הלבנה (שהם שנה בלוח העברי) לבין שנת השמש (מנינם של אומות העולם). ההפרש הזה עלול לגרום להזזת חג הפסח אט אט לתוך החורף, ואילו התורה הורתה לחגוג אותו בחודש האביב. על כן קבעו חז"ל אחת לכמה שנים 'שנה מעוברת', שבה חודש נוסף – חודש העיבור, בן שלושים יום. חודש זה מתקן את ההפרשים שנוצרו בין שנת הלבנה (ישראל מונין ללבנה) ובין שנת החמה. החודש הראשון הוא אדר ראשון (אדר רגיל ואדר שני הם בני 29 יום).

כיון שבימינו נקבע העיבור על פי חישובי תאריכים, הרי שניתן לדעת מראש איזו היא שנה מעוברת. ואם כן, באופן תאורטי ניתן היה להכפיל את כל אחד מהחודשים האחרים, ולא דוקא את אדר. אלא שמנהג אבותינו בידינו – כשבית המקדש היה קיים, אירע לעתים שהחלטה על עיבור השנה התקבלה רק ימים ספורים לפני כניסתו של חודש ניסן, וממילא חייבים היו לעבר מיד את החודש

שבו נתקבלה ההחלטה, דהיינו את חודש אדר.

ואף שבפועל אנו מכפילים דוקא את חודש אדר, מכל מקום, הרי באופן עקרוני כל מטרתנו היא להוסיף חודש. ואם כן, לכאורה, לחודש שאותו אנו מוסיפים אין הגדרה עצמאית, משום שאינו אלא בבחינת 'נספח' לשאר חודשי השנה. ונמצא, החודש הנוסף קרוי אמנם 'אדר ראשון', אבל באותה מידה ניתן היה לכנותו 'שבט שני', או בכל שם אחר.

אדר א' – הלכה למעשה

עובדה זו עשויה להשפיע על כמה וכמה תחומים הלכתיים. למשל, אדם שנפטר בראש חודש אדר, האם יקיימו קרוביו את יום האזכרה שלו ('ארציט') בראש חודש אדר א', או שמא בראש חודש אדר ב'? אם נאמר שלחודש העיבור יש דין של חודש אדר, הרי שיש מקום לומר שבשנה מעוברת יחול יום האזכרה בראש חודש אדר א'. אולם, אם נפרש שאדר א' הוא אך ורק נספח, ואין לו הגדרה עצמאית, ברור שיום האזכרה ידחה עד לראש חודש אדר ב'. להלכה, נפסק ב'שולחן ערוך' שיש לקבוע את יום האזכרה באדר ב'. הרמ"א (רבי משה איסרליש) חלק על כך, וטען שאת יום האזכרה יש לקבוע דוקא באדר א' (הגר"א נקט עמדה שלישית, ולפיה יש לעשות שני ימי אזכרה, האחד באדר א' והשני באדר ב').

דוגמה נוספת היא קביעת תאריך בר המצוה. תינוק שנולד בג' באדר יהפוך לגדול (לענין חיוב במצוות, צירוף למניין וכו') בג' באדר שלוש עשרה שנים מאוחר יותר.

התברר שהחג הראשון לא היה במועדו. מכאן אנו למדים שגם בימינו לא ניתן להקדים את מצוות הפורים לאדר א'. רוב הפוסקים כתבו שאסור להספיד בי"ד ובט"ו באדר הראשון (הנקראים פורים קטן ושושן פורים קטן), ואף אין אומרים תחנון בימים אלה, אך מעבר לזה אין להם דין של פורים. למשל, הקורא מגילה או שולח מנות בי"ד אדר א' לא יצא ידי חובתו, ועליו לשוב ולקיים את המוטל עליו באדר ב'.

משנכנס אדר (א') מרבין בשמחה?

ישנה שיטה חריגה אחת: הר"ן סובר שיש מצוה לשמוח ביד' ובטו' באדר א'. אם נקבל את שיטתו, נוכל להבין את מנהגם של רבים לצאת בריקודים ולפצוח בשירת 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', (או בכינוי החיבה של ניגון זה – "מי-שה מי-שה") גם בראש חודש אדר א'.

כפי שהסברנו קודם, ניתן היה לומר שאדר הראשון הוא חודש עיבור סתמי, וממילא אין כל סיבה לנהוג בו מנהגי שמחה ייחודיים. אבל, נראה שהר"ן לא ראה את הדברים בדרך זו, אלא פירש שגם לחודש העיבור יש דין של חודש אדר, שהרי סוף סוף, אלמלא עיבור השנה, בימים אלה ממש אמורים היו לחגוג את חג הפורים.

גם אם לא נסמוך על שיטתו של הר"ן, על כל פנים, אין סיבה להשבית את ריקודי השמחה בראש חודש אדר הראשון, שהרי מצוה גדולה להיות בשמחה **תמיד**. ואכן, כתב הרמ"א: "יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון ואין נוהגין כן. מכל מקום, ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, וטוב לב משתה תמיד".

(מעובד מתוך האתר כיפה)

אך כיצד ננהג אם השנה השלוש עשרה תהיה שנה מעוברת? אם נאמר שחודש העיבור הוא בעצם חודש אדר, יש מקום לחייב את הנער במצוות כבר מג' באדר א'. אולם, אם נאמר שחודש העיבור הוא חודש חסר מעמד תדחה ה'בר מצוה' עד לג' באדר ב'. ביחס ל'בר מצוה', נפסק ב'שולחן ערוך' שיש להמתין תמיד עד שנשלמת 'שנה תמימה', כלומר עד לאדר ב', וכן כתב הרמ"א (רבי משה איסרליש). ה'מגן אברהם' טען שיש המחמירים לנהוג במצוות כגדול כבר מאדר א', אך גם הוא מודה שהנער אינו מצטרף למניין עד אדר ב'.

שאלה מעניינת שהעלו כמה פוסקים בהקשר זה היא מה יקרה אם שני תינוקות ייולדו באותה שנה (מעוברת), האחד בכט' אדר א', והשני מאוחר יותר בד' באדר ב'. אם בר המצוה של שניהם יחול בשנה שאינה מעוברת, יוצר מצב מעניין: זה שנולד בד' אדר ב' יהפוך לגדול כבר בד' באדר. חבירו, שנולד חמישה ימים לפניו, ידחה את בר המצוה עד כט' באדר, ואם כן – יהפוך לגדול רק מאוחר יותר! ואף שמדובר על מצב די אבסורדי, מכל מקום ב'שולחן ערוך' נכתב במפורש שכך היא ההלכה.

פורים קטן

כפי שצינו לעיל, בזמן שבית המקדש היה קיים היו מקרים בהם ההחלטה לעבר את השנה התקבלה רק בסוף חודש אדר. באותם מקרים כבר חגג עם ישראל את חג הפורים כמצוותו בי"ד ובט"ו אדר, שהרי טרם ידע שאותו חודש ייהפך לאדר א'. ההלכה היא שבמצב כזה יש לחזור ולחגוג את חג הפורים בשנית, משום שלמפרע (באיחור)

הסיפור השבועי

ברכות של מי

להתארח בביתו. בני הזוג העניקו לאורח המופתע כבוד מלכים.

במהרה פשטה השמועה בדורנה: צדיק שוהה בעיירה. רבים עלו לרגל לבית הכפרי. מחאותיו של ר' יצחק לא עמדו לו. להפך, הן היו כשמן שהגביר את להבות ההערצה.

תור ארוך של מבקשי ברכה השתרך בבית. ניסיונות הסירוב של ר' יצחק כשלו בלחץ ההמון. החסיד נאלץ להתנהג כאדמו"ר, לקבל 'קוויטלאך', לברך את הפונים אליו, ואלה שאירו על שולחנו 'פדיונות' נדיבים. שוב ושוב ניסה להעמיד את תושבי דורנה על טעותם – לשווא.

לבו התפלץ מצער ומכאב. "אבוי לנפשי", חשב לעצמו, "הלבישו אותי באצטלה לא לי. צדיק עשו ממני. אני מרמה את הבריות!".

פתאום נשמעו זעקות ליד הבית. "הניחו לי להיכנס אל הצדיק!". אל החדר התפרץ יהודי, נסער כולו: "רבי, בתי חולה אנושות, היא מפרפרת בין חיים למוות. אנא רבי, הושיעה!".

ר' יצחק חש שבעוד רגע יתעלף. חייה של ילדה מונחים עתה על כתפיו! וכי מה בכחו לעשות? "שתהיה לה רפואה שלימה", איחל בשפתיים רועדות.

באמצע תפילת השבת, שבה הוענק לר' יצחק המקום המכובד ביותר, התפרץ האיש אל בית הכנסת. "רבי קדוש!", געה בבכי של אושר, "הבת הבריאה!".

הקהל הנדהם התקשה לעכל את שאירע. ההערצה לר' יצחק שברה שיאים.

במוצאי השבת באו ראש הקהל ואשתו אל האורח. בהכנעה בקשו שיברכם בבן. "אנו חשוכי ילדים כבר שבע

בדחילו ורחימו נכנס ר' יצחק אל רבו, רבי נפתלי מרופשיץ, והושיט את פתק בקשת הברכה, שבו הופיעו שמות בני משפחתו.

בקשה גדולה אחת הושמטה ממנו: בתו הבכורה של ר' יצחק, שיינדלה, הגיעה לפרקה, ואין ברשותו פרוטה להוצאות החתונה. הוא לא רצה לפנות אל הרבי בבקשות גשמיות, ועל כן לא כתב על כך דבר.

הרבי עיין בפתק. "בתך הגדולה, שיינדל, כבר הגיעה לפרקה. מה בדבר חתונה?", שאל את ר' יצחק הנדהם. החסיד נענע בראשו בעצב.

"אם כן עשה כדבריי", הורה הרבי. "ביום חמישי עזוב את ביתך וסע אל עיירת הקיט דורנה. עשה שם את השבת".

בלב מתרונן שב ר' יצחק לביתו. אף על פי שלא הבין את פשר הוראת הרבי, ידע שבה טמונה ישועתו.

הימים ימי חורף מושלג. דורנה (ואטרה דורניי, צפון רומניה), שבימי הקיץ שוקקת תיירים ונופשים, נדמתה לעיירת רפאים. ר' יצחק צעד ברחובותיה, חובש שטריימל של שבת ולובש קפוטה הדורה, מניח להשגחה העליונה להנחות את צעדיו.

אשה מקומית הביטה מבעד לחלון והבחינה בהלך הפוסע מול ביתה. "ראה", קראה בהתרגשות לבעלה, "צדיק בא לעיירה. מהר והזמן אותו להתארח בביתנו".

הכפרי מיהר לעשות כדבריה. בהדרת כבוד ביקש מר' יצחק לבוא בצל קורתם. ר' יצחק סבר בתחילה שהאיש מהתל בו. "אינני צדיק", דחה את הכבוד שהורעף עליו, "סתם יהודי פשוט הנני".

הכפרי התרגש. האורח אינו צדיק בלבד, אלא גם עניו. אח, צדיק אמיתי! לא היה מאושר ממנו כשר' יצחק ניאות

עשרה שנים", אמרו לו. ר' יצחק מלמל ברכה בשפל קול, ומיהר להימלט מן העיירה כל עוד רוחו בו.

בעודו פוסע בדרך היוצאת מדורנה ראה עגלה באה לקראתו. עיניו נפערו. זה היה רבו הקדוש, רבי נפתלי מרופשיץ. החסיד פרץ בבכי נסער. הוא הוציא מכיסו את כל פתקאות הברכה ואת הכסף שקיבל ומסרם לידי רבו. "את הפתקאות אקח", ענה לו רבו, "אך את הכסף קח לך ומצא חתן הגון לבתך".

חלפה שנה. הגיע זמנה של בתו השנייה של ר' יצחק, ושוב עמד זה לפני שוקת שבורה. "סע שוב לדורנה", הורה לו הרבי.

ר' יצחק התחלחל. החוויה שעבר שם עדיין היתה טרייה בלבו. אך הרבי הורה ור' יצחק מקיים.

בבואו לדורנה נתקבל ר' יצחק בהתרגשות עצומה. ראש הקהל כמעט נישק את כפות רגליו. "השבוע נולד בני, והרבי ברוח קודשו בא להשתתף בשמחת ברית המילה", התמוגג מאושר.

העיר כולה רעשה וגעשה. הכול באו לחזות בפני ה'צדיק'. ר' יצחק הביט בקהל ומחשבה התגנבה למוחו: "אולי באמת הועילה ברכתי? אולי יש לי זכויות בשמים?".

השבת עברה על ר' יצחק בהתרוממות רוח. הכבוד כבר לא היה לו לזרא. הוא בהחלט נהנה ממעמדו הרם.

במוצאי השבת יצא מהעיר בשביעות רצון ובאמתחתו כסף רב. הוא מיהר לרופשיץ וביקש להיכנס אל הרבי, אלא שבפעם הראשונה נתקל בדלת סגורה. "אינך רשאי להיכנס", אמר לו הגבאי ביובש.

גם בימים הבאים סירב הגבאי להכניסו. עולמו של ר' יצחק חשך בעדו. "מה חטאתי?", תהה בלבו. הוא החליט להמתין ליד חדרו של הרבי ובצאת הצדיק מן החדר פנה אליו בהכנעה ושאל: "מדוע הורחקתי?".

רבי נפתלי הביט בו וקרא: "הו, הנה הצדיק הגדול שיש לו זכויות בשמים! יש לי כאן כמה חולים, עקרות, קשי יום; שמא תוכל לברכם? אני מקבל יהודים פשוטים, לא צדיקים כמוך".

ר' יצחק קלט מיד כי רבו יודע את מחשבות השטות שלו בהיותו בדורנה. הוא סילק את הרהורי ההבל מלבו וחזר להיות חסיד נאמן.

הרבי התרצה. ר' יצחק שב לביתו, מצויד בברכה חמה, וחזר להיות חסיד נאמן לרבו, היודע את מקומו האמיתי.

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת משפטים

חשוב לדעת

פרשתנו עוסקת ברובה בדיני נזיקין וממונות ובשאר ענינים שבין אדם לחברו. מצוות ה'משפטים', בשונה מהמצוות שבגדר 'חוקים' או 'עדות', כיון שמוכרחות הן לקיומה של חברה מתוקנת, הרי שהן מתיישבות גם עם השכל האנושי. אמנם, אצל היהודי, קיומן בפועל (אינו מצד היותן מובנות בשכלנו כי אם) הוא קודם לכל, מצד היותן ציוויי התורה.

להלן עיקרי הדינים (ובקיצור נמרץ הביאורים הבסיסיים המתחייבים לשם הבנת הדברים):

דיני עבדים ושפחות

אדם שנתפס בגניבה ואינו יכול להשיב את גניבתו, יימכר על ידי בית הדין לתקופת עבודה קצובה עד שש שנים – בדמי מכירתו ועבודתו יוחזר לניזק כספו שנגנב. התורה מתייחסת באופן שלילי למקרה שהעבד מתעקש להמשיך לעבוד את אדונו גם בתום שש השנים, באשר היהודי אינו עבד ה' ולא עבד לבני אדם. ובכל זאת, אם גם לאחר שהבהירו זאת לעבד ועדיין מתעקש הוא שלא להיפרד מאדונו, אזי, לאחר טקס רציעת אוזנו לאות קלון, ימשיך העבד לעבוד את אדונו עד לבוא שנת היובל (אחת לחמישים שנה).

אב המוכר את בתו הקטנה לאמה (=שפחה), תצא היא לחופשי בסיומן של שש שנות עבודה או לכשתבגר.

דיני נזקי גוף שנגרמו בידי אדם

1. ההורג במזיד חייב מיתה. 2. ההורג בשגגה, ימלט אל עיר המקלט, שם יהיה מוגן מנקמת גואל הדם. 3. מכה אביו או אמו וגרם להם לחבורה, חייב מיתה. 4. גונב אדם

ומוכרו לעבד חייב מיתה. 5. המקלל את אביו או את אמו חייב מיתה. 6. החובל בחברו חייב לשלם לו תשלומים שונים על פי שומת בית הדין: דמי ביטול מלאכה, דמי ריפוי, דמי צער ובושת ודמי נזק נוסף. 7. המכה למוות את עבדו הגוי, חייב מיתה. אך אם העבד מת רק לאחר מספר ימים, האדון פטור. 8. אדם המכה בשוגג אשה הרה, למשל במהלך קטטה עם אדם אחר, והיא מפילה את ולדה, עליו לשלם קנס. אם האשה עצמה נפגעה, ואיבדה אחד מאבריה, בית הדין מעריך את גובה הקנס והפיצוי שיש לשלם כבכל מקרה של המכה כל אדם אחר. 9. המכה את עבדו הגוי, והלה מאבד את אחד מאבריו, יצא העבד לחופשי.

דיני שור המזיק נזקי גוף

1. שור ההורג אדם יומת בסקילה ובשרו אסור באכילה. 2. שור מועד (היינו שנגח והרג כמה פעמים וכבר היתרו בבעליו בפעם השלישית), יומת הוא וכופר יושת על בעליו. 3. שור שנגח והרג עבד או אמה, יסקל ובעליו ישלם פיצוי לבעל העבד.

דיני נזקים בממון

1. הכורה בור ברשות הרבים ונפל לתוכו שור או חמור וניזק, חייב לשלם את דמי הנזק לבעלים. 2. נגח שורו של אדם והרג את שור רעהו, ישלם בעל השור המזיק את מחצית הנזק. ואם היה השור מועד, ישלם הבעלים את מלוא הנזק. 3. הגונב שור וטבחו או מכרו, כך שכבר אינו יכול להחזיר את הגניבה עצמה, עליו לשלם פי חמש מדמי השור. ואם מדובר בכבש או עז, ישלם הוא רק פי ארבעה. 4. אדם התופס בביתו גנב בשעת מעשה ומקדים להורגו

מחשש לחייו, פטור.

5. בכל מקרה של גניבה, על הגנב לשלם כפל גניבתו. 6. המביא את עדרו לרעות בשדה חברו, עליו לשלם את מלוא הנזק. 7. המבעיר אש, אפילו בשטחו שלו, אלא שהאש התפשטה והזיקה רכושם של אחרים, על המבעיר לשלם את הנזק.

דיני שמירה, שאלה והשכרה

שומר חנם – אדם השומר ללא שכר את רכושו, כליו או כספו של חברו ונגנבו או הוזקו, ישבע כי לא פשע בשמירתם ופטור מכל נזק שאירע להם. (אם אירע לרכוש נזק כל שהוא, ובעל הרכוש תובע את השומר, על השומר להישבע שלא פשע והתרשל בשמירה וכל שכן שלא שלח את ידו ברכוש חברו, ויהיה פטור. אך אם יתגלה כרשלו, הרי הוא פושע, ועליו לשלם כפל הרכוש שאבד או נגנב).

שומר שכר – השומר המקבל שכר על שמירתו, הרי הוא חייב במקרה של גניבת הרכוש או אבידתו.

שואל – השואל כלי מחברו על מנת לעשות בו שימוש ללא תשלום, חייב בכל נזק או אובדן שיארע לכלי. אלא אם ניזוק הכלי או בלה במהלך שימוש תקין וראוי.

השוכר – המשתמש בכלי או ברכוש חברו ומשלם עבור השימוש, יש מפרשים שדינו כשומר שכר ויש מפרשים כי דינו כשומר חנם.

דינים נוספים בתחומים שונים

– המפתה בתולה לשכב עמה, חייב לשאתה לאשה או לשלם קנס לאביה על מעשהו.

– העוסק בכשפים חייב מיתה.

– השוכב עם בהמה חייב מיתה.

– המקריב קורבן לאלילים דינו מיתה.

– אין לפגוע בדברים או בממון השייכים לגר – אדם שהגיע מארץ אחרת.

– אסור להונות או לענות כל אדם. ובפרט מודגש הדבר בנוגע לגר, אלמנה ויתום חסרי ישע. התורה מבטיחה כי הקב"ה יעמוד לצד המעונה ויעניש את המענה.

– אין להכביד על העני וללחוץ עליו כי יחזיר הלוואה שנטל לצורך מחייתו, ואין להטיל תוספת ריבית על קרן הלוואה.

– הלוקח בעירבון (משכון כנגד הלוואה) חפץ המשמש את הלווה לקיומו בחיי היום יום, עליו להחזירו לו כל אימת שיצטרך לדבר.

– אין לקלל את הדיינים או את נשיאי העדה.

– איסור שמיעת לשון הרע.

– אין לסייע לשקרנים בדינם.

– בית דין לא יחייב מיתה אלה ברוב של שניים.

– אין להעדיף עני או מסכן ולהטות הדין לטובתו.

– היוצא מבית הדין כשהוא מחוייב במיתה, ולאחר מכן עולה טענה כלשהי המאפשרת לזכותו, חובה על בית הדין לשוב ולדון בענינו. ולעומת זאת, אדם היוצא מבית הדין כשהוא זכאי, אזי גם אם נתקבלו ראיות חדשות לחובתו, אין לשוב ולדונו.

– אין לדיין ליטול שוחד, גם אם נותן השוחד הוא זה שבלאו הכי (גם ללא מתן השוחד) יזכה בדין.

– אסור לדיין לשמוע דברי אחד המתדיינים שלא בפני חברו.

– יש לשמור על המוקדם והמאוחר בסדרי הפרשת תרומות ומעשרות וכן לפדות בכורות העדר. את פרטי הדינים בנוגע להפרשות השונות מפרטת התורה במקומות אחרים.

– אסור לאכול בשר טריפה אלא להשליכה לכלבים.

– הרואה אבידת חברו (שורו או חמורו התועים בדרך), גם אם הוא שונאו, חייב להשיבה לו ואינו יכול להתעלם ממנה.

– הרואה את חמור שונאו מוטל בדרך, קורס תחת משאו, אינו יכול להתעלם מכך ועליו לעזור לו.

– התורה שבה ומזהירה לנהוג ביושר ובכבוד עם הגר.

– **שנת השמיטה** מעבודת השדה (חקלאות). יש לעבד את הקרקע שש שנים, ובשנה השביעית (שנת המנוחה

עליהם ברכה כלכלית, תגן עליהם מפני מחלות, הפלות ועקרות ותפיל אימה ופחד על אויביהם שינוסו מפניהם. התורה מדגישה כי הגם שבכח ה' למגר את כל יושבי הארץ באופן מייד, מכל מקום, יהיה הכיבוש בתהליך מדורג, שלב אחרי שלב, כדי שלא תהפוך הארץ שוממה בטרם ינחלוה בני ישראל וקודם שיתחילו ליישבה ולעבדה. כמו כן מזהרים בני ישראל שלא לכרות ברית עם יושבי הארץ כי אם לגרשם, כדי שלא יתערבו בהם וילמדו ממעשיהם.

אין מוקדם ומאוחר בתורה

לקראת סיום הפרשה שבה התורה ומתארת אירועים שקדמו למתן תורה. בד' בסיון מצטווה משה לעלות אל הר סיני. ובעוד אהרן, נדב, אביהוא ושבעים מזקני ישראל נשארים למרגלות ההר ומשתחוים מרחוק, ניגש משה לבדו אל ענן ה' השוכן על ההר. כבר באותו היום חוזר משה אל בני ישראל ומלמדם את דיני התורה. העם מקבל את הדברים ומתחייב לעשותם ככל אשר יצוה ה', באומרו 'כל שיצוה ה' - נעשה ונשמע'. משה כותב את דברי ה' בתורה מ"בראשית" ועד ליום מתן תורה. למחרת, בה' בסיון, כהכנה למתן תורה, בונה משה מזבח בתחתית ההר וכן מצבה לכל שבט. לאחר הקרבת זבחי שלמים לה', מקריא משה בפני העם את דברי התורה שכתב.

משה עולה בשנית אל ההר

לאחר מתן תורה, שוב קורא ה' אל משה לעלות אל ההר. הפעם לשם קבלת שני לוחות האבן המרובעות עליהן כתובים עשרת הדברות. משה עולה אל ההר ושוהה בו ארבעים יום. את הזקנים ובראשם אהרן וחור הוא משאיר במחנה למען ישפטו בהעדרו את העם. רק יהושע, משרת משה, הוא היחידי המורשה להתלוות אליו עד למרגלות ההר, שם ימתין למשה עד שובו מן ההר. משה עולה אל ההר האפוף ענן, ואילו האלוקים יורד כמראה האש האוכלת אל פסגתו. לאחר ששה ימים נכנס משה בציווי ה' אל תוך הענן ומתייחד עם האלוקים ארבעים ימים ולילות.

והשמיטה) חדלים מן העבודה ומפקירים לכל את תנובת הקרקע העולה מאליה.

- **שמירת יום השבת.** על האדם לעבוד עבודתו בששת ימות השבוע, וביום השביעי ישבות מכל מלאכה. יום השבת הינו יום מנוחה לאדם, לעבדיו ולבעלי החיים שברשותו.

- כאן משמיעה התורה אזהרה כללית אודות קיום כל מצוות ה'.

- אין לחבור לעובד עבודה זרה בשום דרך ובשום ענין. התורה מזכירה את שלושת הרגלים, בהם חובה על כל יהודי לעלות לירושלים לבית המקדש, ולהביא עימו לשם את קרבנות הרגל. שלושת הרגלים הם: חג המצות - פסח, חג הקציר - שבועות, וחג האסיף - סוכות.

- אין להקריב את קרבן הפסח כל עוד לא ביערנו מן הבית את החמץ.

- אין להותיר מן הקרבן עד בוקר, אלא החלקים הקרבים על המזבח.

- חובה להביא את ביכורי הפירות מן השדה לירושלים אל בית האלוקים ולאוכלם שם בטהרה.

- אין לבשל בשר בחלב. מכך שהתורה חוזרת על איסור זה בשלושה מקומות שונים, לומדים חז"ל כי בשר עם חלב נאסרו באכילה, בהנאה ובבישול.

הבשורה והאזהרה

הקב"ה מבטיח לבני ישראל השוהים במדבר, כי סוף סוף עתידים הם להכנס לארץ ישראל המובטחת. אמנם, מהלשון "הנני שולח מלאך לפניך", ניתן להבין כי בשל חטאי ישראל לא תהיה כניסתם לארץ באופן הנעלה ביותר אלא על ידי מלאך בלבד.

בנוסף להבטחה אשר עומדים הם לפני כיבושה המלא של הארץ והתנחלות העם בה, מזהרים בני ישראל עוד שלא ללמוד מאורחות חייהם של גויי הארץ, שלא לנטות אחר עבודתם הזרה וכן לשבר ולנתוץ את מזבחותיהם ואליליהם.

ה' מבטיח כי כיבוש הארץ יהיה באופן ניסי המכוון מלמעלה. ומוסיף כי שמירת מצוות ה' בארצם תמשך

יהודי כשומר פיקדון ה'

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

כל יהודי הוא 'שומר' המחזיק בפיקדון יקר שהפקיד בידו הקב"ה - הנשמה שהיא "חלק א-לוה ממעל ממש" - חלק מהקב"ה, כביכול, שהופקד למשמרת בתוך גופו של היהודי.

על חמור, על שה, על שלמה, על כל אבידה... ישלם שניים לרעהו".

מסבירה תורת החסידות: "על כל דבר פשע" - יש מצב שהיהודי פושע בפיקדון שהופקד בידו. וכיצד הוא מגיע למצב זה? כהמשך הפסוק: "על שור, על חמור, על שה, על שלמה". ומפרשת החסידות: רמז יש כאן לסוגים שונים בנפשו הבהמית של האדם.

'שור' - תכונתו היא 'שור נגח', תקיפות ואי התחשבות. 'חמור' - עליו אמרו, שגם בתקופת תמוז קר לו. זו האדישות, שגם כשמאיר האור האלוקי הגדול ביותר, הוא נשאר בקרירותו ובאדישותו. 'שה' - "שה פזורה ישראל", העדר תוקף עצמי, הנטייה ללכת לאיבוד אחרי העמים שמסביב ולנהוג כמעשיהם. 'שלמה' - היא בגד, שעליו נאמר: "ובגד בוגדים בגדו", זו הבגידה בה'. אלה ארבעה סוגים של יצר הרע שגורמים ליהודי למעול בפיקדון שבידו.

לשלם כפל

וכיצד מתקנים מצב כזה? אומרת התורה: "ישלם שניים לרעהו". הדרך לשוב בתשובה ולתקן את הדברים שנפגמו, היא על ידי 'תשלומי כפל'. כמאמר חז"ל: "היה רגיל לקרות דף אחד - יקרא שני דפים". יש להכפיל את לימוד התורה וקיום המצוות, כחבל שנקרע, שבמקום הקשר הוא כפול בעוביו.

כשיהודי מכפיל את לימוד התורה וקיום המצוות, משלם הקב"ה מידה כנגד מידה, ומביא לידי כך שגם הזדונות ייהפכו לזכויות ושגם הנפש הבהמית תסייע לעבודת ה' - שהתכונות השליליות שנמנו לעיל ייהפכו לתכונות חיוביות בעבודת ה'.

"כי יתן איש אל רעהו... לשמור" (שמות כב,ו)

פרשתנו מפרטת את דיני השומרים ('ארבעה שומרים' - שומר חינם, שומר שכר, שוכר ושואל), ומידת אחריותם לפיקדון שהופקד בידם.

ידוע, שמאחורי הרובד הגלוי של דברי התורה מסתתרים רעיונות רוחניים פנימיים ועמוקים. גם סוגיית ה'שומרים' מתפרשת בתורת החסידות באופן מעמיק יותר, תוך הדגשת המשמעות הרוחנית של הדברים, המתווה ליהודי את דרכו בעבודת ה'.

הנשמה כפיקדון

כל יהודי הוא שומר. הוא מחזיק בפיקדון שהפקיד בידו הקב"ה. נשמתו של כל יהודי היא "חלק א-לוה ממעל ממש" - חלק מהקב"ה, כביכול, שהופקד למשמרת בתוך גופו של היהודי.

תפקידו של יהודי - לשמור כראוי פיקדון זה, והוא אינו יכול להסתפק בשמירה בלבד. הפיקדון הנשמתי דורש 'טיפול' מתמיד - לבד מהצורך לשמור על הנשמה לבל תיפגם על ידי העולם הגשמי והחומרי, חייב השומר להשיג את המטרה שלשמה ירדה הנשמה - "ירידה זו היא צורך עלייה". על השומר לעסוק בקיום התורה ומצוותיה, כדי להעלות את הנשמה למדרגה גבוהה יותר. חובת השמירה מקבלת תוקף מיוחד בשבועה שמשביעים את הנשמה קודם ירידתה לעולם, כמאמר חז"ל, שמשביעים את הנשמה: "תהי צדיק ואל תהי רשע".

סוגים ביצור הרע

מה קורה אם השומר לא שמר כראוי על הפיקדון שברשותו? אומרת פרשתנו: "על כל דבר פשע, על שור,

(מעובד מתוך הספר "שולחן שבת",

על פי 'לקוטי שיחות' כרך א')

בקרו אותנו באתר החדש

www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:
בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

עזרה ראשונה לנפש

ססרי הנא

שבת שלום!!!

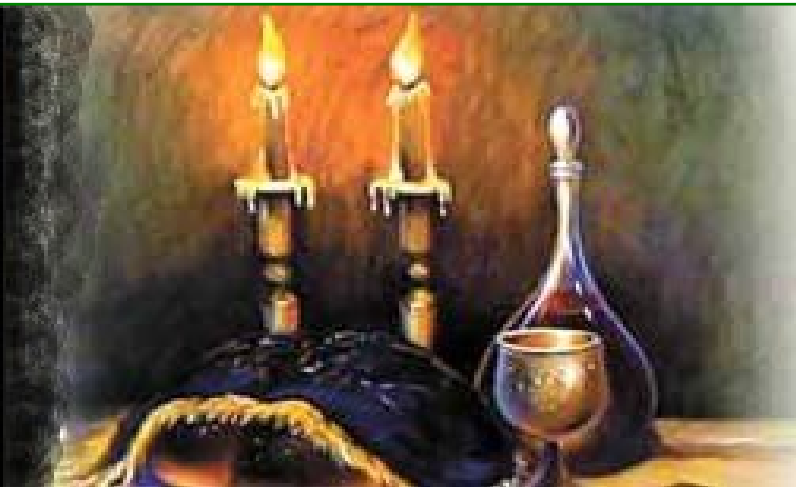
ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:55	16:41	י-ם
17:57	16:55	ת"א
17:55	16:45	חיפה
17:58	16:59	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון